

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiló političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogode.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Gromitna št. 12. Upravništvo, in sprejemajo inseratov v ulici Molin piccola št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Volilci V. kurije!

Za dan 3. januarja 1901. ste poklicani, da si izvolite svojega poslanca za državni zbor. Ker v V. kuriji volijo vsi stanovi (vsaki državlján možkega spola, ki je dovršil 24. leto in biva vsaj 6 mesecev v tej občini) in ker so koristi in težnje istih mnogovrstne, je naloga zastopnika V. kurije jako važna in težavna. Zato treba, da je kandidat na višini svoje naloge, vnet za ljudski blagor, ter voljan in sposoben v to, in da se poteza neustrašno posebno za nižje, tlačene in odvisne stanove, ki v ostalih kurijah ali sploh niso, ali pa so premalo zastopani.

In tak kandidat, priporočen po volji ljudstva, je

Dr OTOKAR RYBÁŘ
odvetnik v Trstu.

Isti je popolnoma več v političnih stvareh, pozna temeljito razmere in potrebe naše države in posebno Trsta in okolice. Dičijo ga poleg poštenega, neomadeževanega in blagega značaja odlične, duševne zmožnosti, praktična izkušnost, izredna zgovornost, popolno znanje slovenskega, nemškega in italij. jezika, neutrudna delavnost in požrtvovalnost ter vnetost za blagor ljudstva in za njegov pravi napredek. V politiki stoji na stališču enakopravnosti in pravičnosti za vse narodnosti in za vse stanove v naši državi. On je vsikdar branil koristi nižjih tlačnih in odvisnih slojev proti njihovim zatiralcem in zato bodo imeli v njem, na vse strani neodvisnem možu, neustrašenega branitelja ne le delalci, kmetje in obrtniki, temveč tudi uradniki in državni uslužbenci, kateri so potrebni zboljšanja njih materijalnih in službenih razmer, da bodo mogli dostojno izpolnjevati dolžnosti svojega poklica. Dočim si je ohranil čisto, nesebično, vsakemu človeku prirojeno ljubezen do svojega rodu, ga ista vendar ni mogla zaslepiti, da bi delal krivico drugim narodnostim ter je dejanski pokazal, da hoče pomoči vsem potrebnim brez razlike narodnosti.

Potezal se bo **za splošno, direktno, enako volilno pravico.**

Volilci!

Od tega kandidata smete pričakovati, da bode uspešno deloval za zboljšanje nezdravih socijalnih, materijalnih in političnih razmer občine tržaške in da se ne pridruži takim poslancem, ki tujega vladarja imenujejo **svojega** kralja. To je resen kandidat pozitivnega dela, zdravega napredka, a ne mož praznih fraz.

Prihitite vsi na volišče in zapišite na svoj volilni listek ime:

Dr. Otokar Rybář.

Volilci V. kurije!

S tem, da oddaste svoje glasove takemu vrednemu kandidatu, dokažete, da ste zdreli za splošno volilno pravico!

Centralni volilni odbor.

0 Božiču!

V Zagrebu.

Zasedanje hrvatskega sabora je bilo kratko, sklicano je bilo v jedini ta namen, da reši proračun. Vendar je tudi to kratko zasedanje predložilo jedno sliko našega položaja. Razprava o nujnosti predloga, predloženega po dru. Brestenskem, da bi se namreč tudi hrvatskemu saboru, kakor se je ogrskemu, priobčila na ustavno razpravljanje zaobljuba nadvojvode Frana Ferdinanda — ta razprava je bila prek in prek državno-pravne narave. Nasprotno pa je bila ona o proračunu pretežno gospodarske narave. A toliko v jednem kolikor v drugem pogledu se gode največje nepravice. Avtonomija, ki nam jo prepušča nagodba, je tesna, da bolj tesna ne more biti. In vendar tudi to avto-

nomijo, tako omejeno, kršijo od vseh strani. Tudi to, kar je skupno Ogrski in Hrvatski, se pretvarja v izključljivo madjarsko. Od tod prihaja naša gospodarska zapuščenost. Skupni ministri se ne čutijo takih, ampak se čutijo jedino madjarske ministre. Vsa njihova skrb je posvečena Ogrski. Ogrska napreduje, dočim Hrvatska nazaduje. Ne samo, da se žalijo naša državna in politična prava, ampak tudi narodna. Ne samo, da se gleda na to, kako bi se izbrisala naša politična individualnost, marveč dela se tudi na to, da bi se zbrisal sam narodni značaj naše domovine. Sploh smo razcepljeni na toliko strani in pod tolikimi vladami. Povsodi, kamor obračamo oko, uriva se tujinec in se nam hoče usiliti, zvezan z našimi domačimi izrodi. Madjar, Nemeč in Italijan nas bočejo raznaroditi, dočim smo mi v tej težki in ne-jednaki borbi prepuščeni sami sebi. Je-li čudo

potem, ako tu pa tam podlegamo in moramo beležiti neuspehov?!

Ne, ni čudo, čudno je celó, da se moramo vzdrževati. Ali pa naj klonemo duhom? Ne, nam ne treba in niti ne smemo kloniti duhom, ampak nas celó vse — ukljub tolikim mukam, krivicam in neprilikam — napotuje, da z zaupanjem gremo bodočnosti nasproti. Ako se tudi mogočeži vseh vrst trudijo proti nam, pa se zavednost naroda jači in se bo jačila vedno bolj. Materijalno in politično tlačeni, se mi duševno zedinjamo. Velika krivica je, da politično nismo še zedinjeni, ali ko pride dan našega združenja, bo to dovršeno, ker nas najde moralno zedinjene. Naš zgodovinski napredek in razvoj veliko pomaga k temu. Društvo hrvatskih književnikov, zasnovano v Zagrebu pod predsedništvom viteza Ivana Trnskega, pesnika-starine iz ilir-

skih dob, ali po svojem sreč in po svojem vzletu najmlajšega med vsemi našimi književniki, lotilo se je resno dela in pripomore mnogo k duševnemu in kulturnemu jedinstvu vsesкупnega naroda.

Ravno danes se po inicijativi tega društva v Zagrebu slavi Prešernovo slavje, a govoril bo na njej ravno vitež Trnski, jeden iz med ilirskih preporoditeljev. Prešern se ni pridružil ilirskemu gibanju, ali vendar je on največ pripomogel ideji onega jedinstva, po katerem je stremil ilirizem!

On je jačil in okreplil slovensko zavest. A v kolikor se jači in krepi slovenska zavest, toliko se približuje Hrvatom in občuti potrebo bratstva in jedinstva s Hrvatsko. Istotako je v Hrvatsvu. Kolikor je kdo bolj in zavednej hrvatski rodoljub toliko bolj se čuti jedno s slovenskimi brati. To je hrvatsko-slo-

vensko jedinstvo, po katerem se v središču hrvatske kulture slavi Prešernovo slavlje tako, kakor da je Prešeren hrvatski pesnik, in ne bolj in ne manj, nego je Stanko Vraz eden najmilejših pojavov v našem narodnem življenju. Hrvatsko-slovensko jedinstvo je zaklad moči in vspeha bodočnosti. Hočejo nas deliti, ali misel in ljubav nas družita. No, ni samo to, na kar moremo kazati s tolažbo. Odbor, izvoljen na hrvatskem katoliškem kongresu za snovanje ljudskih blagajnic, je bil za nekaj časa ponehal v svojem delovanju. Sedaj pa hoče s podvojenim delovanjem nadomestiti čas, ki ga je zgubil. Dela se za osnutje centralne poljedelske banke v Zagrebu ter za snovanje zadrug po vseh hrvatskih pokrajinah. Računajo, da bo teh zadrug v banovini do dvesto, a v vseh hrvatskih pokrajinah do pet sto. Vse te zadruge bi bile v neposredni dotiki z banko v Zagrebu, katera, da bo mogla odgovarjati svojemu namenu, bi morala imeti na razpolago kapital kakih petnajstih milijonov kron. Vsa nada je, da se doseže to; tako postane naš težak gospodarski neodvisen in bo na delu za narodni preporod najzavednejši, najdelavnejši in najjači element.

Pridodate k temu še ono solidarnost dela med vsemi neodvisnimi hrvatskimi patrijoti, ki jo je pokazala hrvatska opozicija tudi v zadnjem saborskem zasedanju. Da, hudo je in grozno, kakor in kar delajo z nami naši neprijatelji. To vedo naši istrski bratje, na žalost, le predobro po svojem grenkem izkustvu. Ali mi imamo vendar razloga, da mirne duše in vedrim srcem slavimo božične praznike; da jih slavimo kakor krščani in kakor Hrvatje in Slovenci, oduševljeni po veri in nadi v bodočnost. Oni, ki se je rodil na Božič, to je Bog pravice. Došel je na svet, da uči pravo in resnico, ali On je tudi trpel za to. Ali po tolikih mukah vstal je slavno in zmagnosno. Sila more časovito dušiti pravico, ali konečno mora zmagati pravica. To je nauk, katerega moremo erpiti na Božič, kakor Hrvatje in Slovenci in kakor krščani ter vsklikati iz dna duše: Slava Bogu in mir ljudem, ki so blage volje!

Dinko Politeo.

Politično društvo „Edinost“

priređi

v sredo, dne 26. decembra 1900.

Dva volilna shoda

in sieer ob 10. uri predp.

v telovadnici „Trž. Sokola“

ulica Coraneo šte. 15.

ob 4. uri popoldne

pa v Gropadi,

v prostorih gospoda Milkovića

s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
2. Pogovor o volitvah.
3. Eventualnosti.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

ODBOR.

Dopis iz Prage.

V Pragi, 22. dec. 1900.

Zopet prihajam s prošnjo, da priobčite nastopna izvajanja, da-si ne izključujem možnosti, da se ne strinjate žnjimi. Ali radi važnosti stvari prihajam vendar in sem uverjen, da ustrežete moji prošnji.

Veliko in neprijetno presenečenje nam je prišlo iz Dalmacije. Neumevno nam je, kako so prišli dalmatinsko-hrvatski poslanci do tega, da so odklonili vladno predlogo o deželni dokladi na državno žganjarino. V Dalmaciji vlada veliko ogorčenje zaradi znane dogovora v vprašanju bosanskih železnic. To ogorčenje razumemo in razumemo resolucije, ki jih je vsprejel narodni shod v Spljetu in predlog, ki ga je vsprejel deželni zbor v svoji zadnji seji. V teh resolucijah je izraženo vse trpko razpoloženje, ki je zavladovalo v deželi valed tistega neugodnega kompromisa in so izražene vse zahteve in težnje hrvatskega naroda v Dalmaciji. Zdi se nam, da je bilo to dovolj. Vsed svoje tesne kompetence deželni zbor ni mogel storiti prav ničesar več v železniškem vprašanju. Vlada pozna zdaj dalmatinske potrebe in voljonarodovo in pričakovati je, da se popravi s pomočjo

parlamenta, kar se je zagrešilo v peštanskih konferencah. Čemu pa je trebalo odklanjati vladno predlogo o dokladi na žganjarino, to vedi sam Bog! Kaj se je hotelo doseči s tem, komu se je koristilo s tem in komu se je škodovalo? V kakšni zvezi je sploh doklada na žganjarino z — bosanskimi železnicami? Da, lahko bi se našlo notranjo zvezo, ako bi se z odklonitvijo tega zakonskega načrta izpodkopalo stališče vladi, ako bi se jo spravilo v kako zagato. Toda vladi je bilo navsezadnje popolnoma vsejedno, če se dotična predloga sklene ali ne; minister Körber je morda začudeno zmajal z rameni, ko je čul o koraku deželnega zbora dalmatinskega, ali prestrašil se gotovo ni. Ne, vladi ni škodovano s tem; škodovalo se je vse komu drugemu in najbolj — Čehom.

Naša dežela je bila doklade na žganjarino nujno potrebna, kajti, četudi je Češka najbogatejša dežela v monarhiji, vendar naše finance niso posebno sijajne. Doklada na žganje bi donasala deželi letnih 3-79 milijonov kron, torej svoto, ki je nikakor ni lahko pogrešati. Zdj jo bomo morali pogrešati, kajti veliko vprašanje je, da-li bo parlament v stanu skleniti zakon za vso državo. In celo v tem ugodnem slučaju, da parlament sklene takov zakon, bo treba čakati vsaj do 1. januarja 1901.; dežela češka izgubi torej blizu dva milijona goldinarjev.

Ali to bi se preboleli, četudi so deželne finance že vnaprej trdno računale na ta pribojšek. V nekem drugem oziru je škoda še večja.

Česar si nista upali storiti »avtonomistički« ministerstvu Baden in Thun, to je storilo zdaj — seveda iz materijalnih razlogov, ne iz kake avtonomistiške kaprice — ministerstvo Körberjevo. V stvari, ki je spadala doslej izključno v delokrog centralnega zakonodavstva, se je obrnilo na deželne zbore. Naj je ministerstvo storilo to iz kakoršnihkoli razlogov, — za nas je bilo velike načelne važnosti dejstvo samo, da se je nepričakovano razširil delokrog deželnih zborov in da se je na ta način, hoté ali nehoté, napravila konecija našemu avtonomistiškemu programu. Da tega dejstva nismo precejevali, kaže zdaj zmagovalni krik po nemško-liberalnem centralistiškem novinstvu. To časopisje se zdaj norčuje iz avtonomistov in njihovega programa. Napravil se je kakor slučajno en sam poskus z avtonomijo, — in prvi, jedini poskus se je žalostno izjalovil. Centralisti zdaj z nekakim opravičevanjem zatrjujejo, da je avtonomija morda lepa stvar na papirju in v teoriji, a da za prakso ne more imeti vrednosti. To je moralen poraz programa nekdanje desnice. Centralisti so pridobili zmago čisto na lepem, da, skoro sami niso vedeli, kako. Hrvatje v deželnem zboru dalmatinskem pač niso vedeli, komu napravijo največje veselje s svojim nepremišljenim ravnanjem. Žalostno je, da očitvidao niso vedeli, kako bodo nam, svojim slovanskim zaveznikom, škodovali s čudnim postopanjem svojim. Prepričani smo namreč, da ne bi bili odklonili omenjenega zakonskega načrta, ko bi slutili, kakšne bodo posledice. Njihova nezadovoljnost z vladno je utemeljena, — ali te nezadovoljnosti ne bi bili smeli demonstrirati na način, ki ne koristi njihovi pravični stvari, ne škoduje vladi in zadevlje ob važne interese njihovih prijateljev. To nikakor ni zdrela in premišljena politika, a še posebno ne, če se pomisli, da ima Dalmacija ravno v Čehih mnogo in upljivih prijateljev, ki baš v stvari bosenskih železnic zastavljajo vse svoje sile, da bi se to vprašanje rešilo Dalmaciji v prilog....

Vladna predloga pride v februarju pred državni zbor in bo najbrž z veliko večino, ali pa celo enoglasno sprejeta. Kar nam ostane od ponesrečenega poskusa z deželnimi zbori — je udarec, ki ga je morala pretrpeti naša avtonomistiška ideja in pa veselje naših centralistiških, neprijateljev na blamaže našega programa.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 22. decembra 1900.

Iz deželnih zborov. Deželni zbor češki je rešil v soboto več finanjskih predlog; potem so zaključili zasedanje z običajnimi slava-klicii cesarju.

Odgodili so deželne zbore: tirolski, solnograški in voralberski.

Iz ogrskega parlamenta. Ogrska zbornica poslancev je v soboto sprejela po-

slanico zbornice magnatov o predlogah, ki jih je poslednja rešila. Poslanico so prečitali ter določili prvo sejo po božičnih počitnicah na 15. januarja 1901.

Volilno gibanje. Trst. Gospod, mračni se! Da, mrak se niža na nekaj toli mogočno in toli proslavljeno stranko. O tem priča včerajšnji shod v »Politeama Rossetti«, v katerem je gospod Hortis — prečital izjavo, katere zrno je to, da ni ničesar dosegel in da tudi v prihodnje ne doseže ničesar v parlamentu na Dunaju. S to izjavo, kakor tudi z govorom predsednika volilnemu odboru, Cimadorja in proslulega kandidata za V. kurijo istrsko, dra. Bennatija, se hočemo nekoliko pobaviti prihodnjičker, nam za danes nedostaje prostora. Za danes konstatujemo le, da je bila udeležba pičila — kakih 1000 oseb, z onimi vred, katere so si nalašč naročili iz Kopra in Pirana —, da je vsa tragi-komedija trajala kake pol ure in da so se razšli klaverno, s povešanimi obrazi, ohne Sang und Klang, kakor da so prihajali s pogreba. Za prijatelje pikantnosti povemo, da sta se Hortis in Bennati poljubila. Dober tek! Bog ve le, komu izmed njiju je ostal — slabiji okus v ustih?!

Znamenje naših razmer. C. kr. okr. glavarstvo v Pulju je razveljavilo volitev volilnih mož 1. sekcije za mesto Pulj. Ako se je ta oblast odločila za to, so se morale gotovo dogoditi — najdebeleje stvari! A glejte: ta glas se je raznesel v petek, in v soboto že smo videli v Trstu Campitellija, Rizzija in Bannatija; tudi tam v bližini namestništva so se vrteli ti velemožni in sedaj čujemo, da je razveljavljeno — razveljavljeno! Za danes ni besede več. Signori so vsemožni in — basta! Ta vsemožnost je znamenje naših razmer.

Vodstvo češke narodne stranke (Staročehov) je izdalo volilni oklic do svojih somišljenikov, v katerem govori o znanih vzrokih, ki so doveli do porušjenja parlamentarne discipline, o nasprotstvu nemške gemeinbürgschaft proti izvedenju člena XIX. drž. osnovnih zakonov. Te tendence Nemcev le rušijo moč države, ki more vspevati le na podlagi jednake pravice, ne pa ob nadvladju jednega samega plemena. Le ako se izvedejo načela, položena na adresni načrt bivše desnice, je možno tudi gospodarsko ozdravljenje. Tudi volilni red treba preosnovati, da dobe primerno zastopstvo toliko kraljevstva in dežele, kolikor posamični razredi prebivalstva. Oklic izreka, da Čehi nikdar ne nehajo zahtevati češko državo pravo, vsikdar pa bodo pripravljeni za časten mir na podlagi ravnopravnosti in jednake veljavnosti. Ker pa narodna stranka noče z volilnimi boji motiti sedanje vodilne stranke v zapričetem in ne dovršenem delu, ne postavi svojih kandidatov in prepušča somišljenikom, da glasujejo za one kandidate, ki so se svojim programom nje načelom najbliži. V boju s tujerodnim nasprotnikom pa je vsikdar glasovati za domačega kandidata. Sedaj pa v boj za češko stvar, ki je stvar pravice!

Kraljeva visokost Nikolaj Črnogorski. Knez Nikolaj je torej o priliki štiridesetletnice svojega vladanja sprejel naslov »kraljeva visokost«. Vse velesile, v prvi vrsti Rusija, so to spremembo odobrile. To je važen dogodek v zgodovini slovanskega juga. Vse novine pišejo o njem, nekateri z navdušenjem, drugi s strahom! Zlasti v Belemgradu niso nič kaj veseli te novosti. Obče se namreč misli, da bo Rusija pospeševala kandidaturu kraljeve visokosti Nikolaja za srbski prestol, ako bodo Obrenovići še nadalje izgubljali na uplivu in moči.

Dogodki na Kitajskem. Sedaj je vendar enkrat sestavljena tista slavna skupna nota velevladi. Sestavljena je, a podpisana še ni ter še brčkone ne bo tako kmalu. Tako vsaj poroča ameriški poslanik Conger. Nota zahteva sledeče: Nemškemu poslaniku pl. Kettelerju se postavi na mestu, kjer so ga umorili, spomenik; en kitajski princ se poda v Berlin, da izrazi tam obžalovanje zaradi umora; zločince, katerih imen nota ne navaja, je strogo kaznovati; v mestih, kjer so morili tujce, je ustaviti državne izpite; Japonska ima dobiti zadoščenje za umor kancelarja Sugiyame; na pokopališčih, ki so bila onečasna, se postavijo spomeniki; pre-p-o-v-e-s-u-v-a-ž-a-n-j-e-o-r-o-ž-j-a-i-n-v-o-j-n-e-g-a-g-r-a-d-i-v-a-tu-je-dr-ž-ave, poslaništva in oškodovani zasebniki vdobe odškodnino, ki se mora zajamčiti potom primernih finanjskih naredeb; del mesta, kjer se nahajajo poslaništva, mora imeti posebno stražo; trdajave pri Taku in utrdbe

med Pekingom in morjem se morajo uničiti; nekateri kraji med Pekingom in morjem morajo imeti stalne posadke; uradniki, ki niso zatirali izgradov proti inozemcem, zgubijo za vedno službe; pregledati je trgovinske pogodbe; tsungliyamen (ministerstvo za vnanje stvari) je preosnovati, istotako ceremonije o sprejemanju tujih poslanikov. Dokler se ne zgodi vse to, ni misliti na to, da bi velesile umaknile svoje čete.

Tržaške vesti.

Volilci V. kurije!

Ker glasom poročil ki nam prihajajo od vseh strani, iz mesta in iz okolice, vlada med našimi ljudmi veliko razburjenje, ker mnogi niso dobili dosedaj svojih glasovnic, se je odbor političnega društva „Edinost“ pritožil radi tega na merodavnem mestu, kjer je dobil nastopna pojasnila in navodila:

Glasovnice se bodo raznašale po mestu in okolici tudi po 25. t. m. in do predzadnjega dne. 24 ur pred volitvijo bo moral magistrat nedostavljene glasovnice izročiti namestništvu, ki jih razdeli med posamezne določene volilne komisarije. Ti volilni komisariji bodo izročili glasovnice in legitimacije dotičnim volilem tudi na dan volitve v volilnem lokalu. Seveda se mora dotični volilec izkazati s kakoršnjim si bodi dokumentom (davčna knjižica, plačilni nalogi, opominski listi, delavske knjižice itd.) Vendar pa imajo volilei, ki niso do 25. dne t. m. dobili glasovnice, pravico reklamirati iste na magistratu. Mi jih celo prosimo, naj se ne zanašajo na zadnji dan, (na dan volitve), ker vendar ni izključeno, da raznašalci legitimacije in glasovnice ali zgubijo, ali zavržejo ali neopravičenim dostavijo in bi se takih glasovnic ne moglo več dobiti od vladnega komisarija. Če se pa vsakdo oglasi najkasneje do 1. januarja 1901 na magistratnem uradu (via S. Martiri, v poslopju dež. sodišča, I. nadstropje, anagrafični urad), ne bo mogoče, da bi se godile nerednosti na dostavljenju, oziroma bo mogoče vsaki nered zaslediti in se pritožiti na namestništvo. Ako bi komu na rečenem uradu rekli, da ga ni v listi, naj zahteva, da se mu lista pokaže; ker pa so imena večinoma pisana italijanskim pravopisom, morajo že pogledati pod različnimi začetnimi črkami, n. pr. K.-C, Z.-S, S.-Z itd. In če ne bi vendar nič dosegl, da-si je gotov, da je v listi in da mu ni bilo dostavljeno, obrne naj se do poverjencev pol. društva »Edinost«, ki poslujejo v »Del. podp. društvu«.

Centralni volilni odbor bo imel svojo prihodnjo sejo v četrtek zvečer ob 8. uri v »Tržaškem podpornem in bralnem društvu, Stadion št. 19 I. n. Gg. členi tega volilnega odbora naj se polnoštevilno udeležijo te seje, ker bo razpravljati o važnih stvareh.

Shoda prihodnje sredo. Kakor razvidno iz poziva, priobčenega na drugem mestu, priredi naše društvo v sredo, na sv. Štefana dan, dva shoda, jednega popoldne v telovadnici »Tržaškega Sokola« (Coraneo 15, nekdanja Juttmanova pivarna), drugega pa popoldne v Gropadi. Uverjeni smo, da naši rojaki v mestu, oziroma oni v V. okraju poskrbe se svojo obilo udeležbo, da tudi ta dva shoda — kakor so vsi dosednji — dosežeta svoj namen in vspeh ter da dokažeta, da živi tu krepak slovenski element, ki neizprosno reklamira svoje pravo do obstanka in razvoja. Te zadnje dni pred volilno borbo treba, da se oglašamo, a da je naš glas čim izdatnejši, treba, da se oglašamo združeni. Zato pričakujemo, da bo na obeh shodih udeležba čim najmnogoštevilnejša.

Slava Bogu na višavah! 1900 let je minulo od one dobe, ko se je človeštvu rodil Mesija — Krist. Grozna beda je vladala tedaj širom sveta in ljudje so hrepeneče pričakovali obljubljenega Odrešenika, ki naj bi jih oslobodil groznih stisk!

(Dalje v prilogi.)

Konj z vozom padel v morje. V soboto jutro sta vozniku Josip B. na obali Mandracchio konj in voz padla v morje. Voznik se je nekaj časa oddaljil ter pustil konja samega. Konj bil slep ter se je premaknil z mesta in padel v morje. Kočije so rešili, v žalostnem stanju; konj je bil že mrtav, ko so ga potegnili na suho. Neprevidni voznik ima nad 400 kron škodo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 7.4, ob 2. uri popoldne 12.5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 769.3. — Danes plima ob 8.50 predp. in ob 11.38 pop.; oseka ob 3.16 predpoldne in ob 3.56 popoldne.

Pevsko društvo »Zvon« na Opčinah bo imelo svoj letni občni zbor v nedeljo dne 30. decembra ob 4 in pol uri popoldne. Dne 31., to je, na Silvestrovo, bo imel zabaven večer svojim udom in drugim povabljenecem in sicer v hotelu pri obelisku.

Brzovjavna poročila.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 22. (K. B.) Brzovjavka lorda Kitchenerja iz Pretorije od dne 22. t. m. se glasi: Kolikor je možno sklepati, mislim, da se je prodiranje Burov v kapski naselbini razbilo. Naše čete so obšle obe burski poveljstvi. Buri ne najdejo v kapski naselbini mnogo pomoči. Dewet stoji blizu Senekala.

General French javlja, da se je zadnja dva dni sešel s poveljnikom Beyerjem in Delareyem pri hribu Megalie ter je zasledoval sovražnika; isti je imel mnogo zgub. Burski poveljnik Kreuse in neki drugi Buri da so ujeti.

Slavnosti na Cetinju.

CETINJE 23. (Priv.) Knez Nikolaj se je zahvalil cesarju Franu Josipu na brzovjavni čestitki s pristrano brzovjavko, v kateri slavi dobroto cesarjevo in blagodejni upliv Avstro-Ogerske na razvitek Črnogore.

Ustaja na Kitajskem.

NEW-YORK 22. (K. B.) Brzovjavka iz Pekinga z včerajšnjega dne javlja, da je Lihungčang nevarno bolan; danes da se isti počuti bolje.

Državnozborna dopolnilna volitev na Štajerskem.

MURAVA 22. (K. B.) O današnji dopolnilni volitvi v deželni zbor je bil izvoljen konservativec Alojzij Riegler z 32 glasovi.

„Slovanstvo in Prešeren“.

Gosp. prof. F. Plešič je izdal, kakor znano, brošuro pod tem zaglavjem. Razprava je zanimiva, v kolikor se tiče Prešernove rabe »Kranjce« ni »Slovenec.« V tem delu je razprava tudi stvarna. Ni pa tako stvarna v drugem delu, ko razpravlja o Prešernovih nazorih glede ilirizma, glede njegovega sočustvovanja z drugimi Slovani in vzlasi s Hrvati.

Gosp. prof. Plešič je, kakor je videti, bolj na strani Stanka Vraza. Ne bomo se motili, če trdimo, da ga je ta temu nagnil nekoliko patrijotizem in simpatija do bližnjega rojaka. Ali stvarno je šel g. Plešič gotovo predaleč; pretrda je njegova obsodba glede Prešernovih nazorov in njegove antipatije do ilirizma.

Ni nam namen, da bi se spuščali v kako podrobno polemiko s to razpravo; vendar pa, kar se tiče glavne misli, bi hoteli nekaj omeniti, ako nam spoštovani g. urednik, dovolite prostora v svojem čislani listu.

Pred vsem treba pomisliti, da je bil Vraz sicer nadarjen pesnik in vseskozi idealist a tistega praktičnega, treznogladno motrečega razuma, kakor Prešeren, ni imel. Prešernu je bilo na prvi mah jasno, da ona umetna mešanica ilirskega jezika ne more nikoli postati last naroda. Mogoče je sicer, da se različne narodne skupine poprimajo enega jedinstvenega narečja, ali da bi se dal iz vseh različnih narečij tvoriti jeden jezik, v katerem bi se nahajale nekatere, poljubno nameštene oblike iz vseh narečij, to je nenaravno in zato nemogoče.

Na ta način pa tudi res niso med nobenim narodom prišli do jedinstvenega pisnega jezika. Povsodi, v Francozih, Italijanih, v Nemcih itd. so vdobili jedinstven pisni jezik le s tem, da se je za to sprejelo eno in le eno enotno narečje, torej v Francozih provanzalsko, v Italijanih florentinsko, v Nemcih srednje-nemško ali saško. In tako povsod.

Popolnoma ponesrečena je bila torej ideja Ilirijanov, da bi ustvarili jugoslovanski jezik s tem da bi iz vseh narečij skupaj skovali jeden umeten jezik. Prešeren je takoj sprevidel to nemogućnost, to utopijo, ter je zato raje pel po »kranjski«. G. prof. Plešič gotovo dela krivico Prešernu, če mu očita lenobo, češ, da le zaradi tega ni hotel pisati v iliriščini, ker je bil »prekomoten«, da bi se je naučil. Onemu, ki se je naučil docela italijansčine, francoščine, in angleščine, se pač ne da očitati kaka nemarnost v učenju jezikov! Če Prešeren ni maral za ilirski jezik, je bila krivda v tem jeziku samem, ker ni bil naroden ljudski jezik. Saj Prešeren ni bil načelno proti združenju v en jugoslovanski jezik, le dvomil je, da bi iliriščina bila sposobna za to. Prešeren bi se bil morda udal ilirski ideji glede združenja v jeden pisni jezik, ako bi se bil sprejel za to en sam in jedinstven jezik, torej n. pr. čisto štokavsko narečje. Ali, da taka mešanica ne more obveljati narodnim jezikom, to je bilo praktičnemu in treznomislemu Prešernu takoj jasno. In zgodovina je pokazala, kakor drugod, tako tudi tu, da je imel prav.

G. prof. Plešič skuša svoje očitaje o lenobi Prešernovi podpreti tudi s tem, da je njegova zbirka poezij razmeroma tako majhna in da bi bil Prešeren torej lahko mnogo več zložil, ako bi ne bil tako len. Ali premišla Plešičevega sklepanja je tu gotovo popolnoma kriva. Res je Prešernovih poezij malo prišlo na nas, ali da jih Prešeren ne bi bil imel več, tega si nikakor ne morem misliti.

Nočemo se sklicevati na vse one legende o zažiganju Prešernovih poezij ob njegovi smrti; ozirati se hočemo samo na značaj poezij ki jih imamo pred seboj. Vsakomur, kdor pazno čita te poezije, mora pasti v oči edno, to namreč, da so Prešernove poezije vse, od prvega do zadnjega verza tako umetniško-dovršene po vsebini in obliki, da ni v njih nobenih »čeneč«, nobenih fraz. Od kod to? Saj, če čitamo poezije drugih velikih pesnikov, Puškina, Mickiewicza, Goetheja itd. najdemo med divnimi umtvoji tudi dosti manj vrednega pesničenja. Da bi ravno sam Prešeren bil takšen poseben genij, kateremu bi se bilo vse posrečilo, tega resno nihče ne more trditi, ker bi to bilo nekaj nečloveškega, ali nadčloveškega. Vzrok, da so Prešernove poezije vse do zadnjega tako dovršene, ni noben drugi nego ta, da Prešeren ni dal slovenskemu narodu na svitlo vseh svojih poezij, kar jih je imel zloženih, ampak le majhno zbirko najlepših, najdovršenejših svojih poetičnih proizvodov. Kar smelo trdimo, da je Prešernovih poezij še enkrat, dvakrat, trikrat toliko, nego jih imamo pred seboj, šlo v zgubo in da so bile morda zažgane po pesnika ukazu samem, ker jih morda ni smatral dovolj dovršenimi ali pa morda neprimernimi za javnost. Njegov epigrami:

„Prišli bi že bili Slovincem zlati časi, Ak, klasik bil bi vsak pisar, kdor nam kaj kvasi“, ki kaže, kako oster kritik je bil Prešeren drugim in samemu sebi in kako je hotel le klasične proizvode imeti objavljene, ne pa vsako »čenečo«, kakor današnji Prešerna nevedni, opolzi epigoni, katerim poleg prave, človečanske in moralne resnobe manjka tudi zdravega okusa, katerih poezija je, v primeri s čisto idejalno Prešernovo muzo, le lascivna babura — ta epigram torej, kakor tudi vse legende o zažiganju kresov s Prešernovo ostalino in splošni značaj ostalih nam Prešernovih poezij so vse jasne priče, da velik del Prešernovih poezij ni prišel v javnost in da se torej g. Plešič britko moti, očito je Prešernu lenoba radi malega obsega njegovih poezij in da dela enemu najmarljivejših »čebelarjev« toli britko krivico. (Zvršetak pride.)

Trgovina in promet.

(Zvršetak pride.)

Tedensko tržno poročilo.

V Trstu, dne 22. decembra 1900

(Cene vseh predmetov veljajo brez carine.)

Kolonijalno blago: Kava: Prošli teden smo zvedeli dve cenitvi prihodnjega pridelka kave Rio. Ena prorokuje 4 do 4 1/4 milijonov vreč, druga pa 3 3/4 milijonov. Ti ugodni izgledi, veliki dovoz kave v Santos, in znižanje brazilskega menjicega kurza je provzročila, da je padla cena kavi na merodajnih trgih za kakih 7% in o ponudbenih pošiljstvih na poskušnjo za 2 shillinga.

Naš trg je bil medel o omenjenem prometu; cena je padla od prošlega tedna za 2 kroni pri 50 kg.

V Hamburgu se je zadnje dni tedna cena zopet popravila za 1/2 do 3/4 marke. Strga je bilo vzetih 360 vreč kave Santos od navadne do fine po 38 do 47 kron po 50 kilogramov.

Na skladiščih je bilo 18.753 q kave. Dovoz je znašal od 14. do 20. decembra: iz Adena 55 fardov, iz Macassarja 50 vreč, iz Port Saida 226 vreč, razne proizvodnje 1748 vreč kave.

Sladkor. V obče je bil prošli teden na vseh važnih trgih položaj medel ter so cene nadalje padle. Naš trg je bil neprestano miren; prometa malo; cene so padale tudi pri nas. Zaključili smo tako-le:

Za gotovo prevozno blago, vožnine prosto v Trstu, s škontom 2%:

Centrifugalni pilé . . . 27 — 27 1/2 K
Melis-pilé . . . 27 1/4 — 27 1/2 „
Concassé . . . 27 5/8 — 28 1/3 „
V soleh po 1.80 do 2 kg. 29 1/2 — 29 3/4 „
Koeke v zabojih po 25

in 50 kg. 30 — 30 1/4 „

Za naročbe december-marcij:

Centrifugalni pilé . . . 27 — 27 1/4 K
Melis 27 1/4 — 27 1/2 K

Iz notranjosti je došlo od 14. dec. do 20. decembra po železnici 46.800 q (proti 60.400 v isti dobi lani).

Zaloga je znašala dne dne 19. t. m.: 102.300 q, od katerih je bilo 99.671 q na javnih skladiščih (V isti dobi lani je znašala zaloga 95.600 q, in sicer 93.036 q na skladiščih).

Žito. Trg stalno miren, nespremenjen. Prodalo se je 300 q turščice ogrske po K 11.50 do 300 q romunske po 12.50 K za q.

Zaloga je znašala: 200 q pšenice, 1344 q turščice (1044 q na skladiščih) in 300 q ovsu.

Bombaž. Nobenega prometa; cene stalne.

Moka. Promet omenjen; cene se niso spreminile.

Sadje. A grume: trg medel.

Levantinsko sadje. Precej prometa s kalamatskimi smokvami o nižjih cenah. Glede ostalih predmetov je bil trg v obče medel in brez prometa.

Les. Malo prometa; trg medel.

Olje oljkino. Trg medel, o padajoči tendenci.

Prodalo se je 50 q italijanskega polu-in superfinzga namiznega v sodih po 120 do 136 kron, 200 q grškega v barelih po 68 do 69 K in 1150 q albanskega v sodih po 66 kron za q.

Poročilo ravnateljstva „Trgovske-obrtne registrovane zadruge v Gorici“ z neomejenim jamstvom, za opravični mesec november 1900.

1. Število zadržnikov dne 1. novembra 1900. 1589
Narashlo tekom meseca za 23
Padlo tekom meseca za 7
Število zadržnikov dne 1. decembra 1605
znašalo je 1605

2. Število deležev dne 1. novembra 3159
Prirashlo deležev tekom meseca 48
Odpadlo „ „ 8
Število deležev dne 1. decembra znašalo je 3199

3. Svota vplačanih deležev do 1. novembra kron. 342227.30
„ „ tekom meseca 10544.66
„ izplačanih „ „ 1123.—

Svota vplačanih deležev 1. decembra kron 351648.96
Svota podpisanih deležev po 300 K. dne 1. decembra 959700.—

4. Predumov je bilo izplačanih dne 1. novembra kron 725229.60
Prirashlo tekom meseca 41200.98
Odpadlo se je „ „ 7515.04

Stanje predumov dne 1. decembra kron 758965.54

5. Dopolnilni zaklad znašal je 1. nov. 85094.46
Tekom meseca doplačalo se je 3167.56

Stanje dopolnilnega zaklada dne 1. decembra kron 88261.02

6. Do konca meseca prosilo je 1824 prosilcev za predujme v znesku 1464188.43
Dovolilo se je vnesku 1123207.28
Izplačalo „ „ 1111291.24

7. Hranilne vloge znašale so 1. novembra 219611.42
Vložilo se je tekom meseca 12227.88
Izplačalo „ „ 16475.—

Stanje hranilnih vlog dne 1. decembra K. 215364.30

8. Gotovine v blagajnici 1. novembra kron 3169.52
Svota prejemkov tekom meseca 115201.97
Svota izdatkov tekom meseca 116665.56
Saldo v blagajnici dne 1. decembra kron 1705.93

9. Denarnega prometa blagajnice od dne 1. novembra do dne 1. decembra kron 231867.53
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %
Lastna glavnica v uplačanih deležih K. 351648.96
Zaupana glavnica v hranilnih vlogah K. 215364.30
Razmerje 21: 35:

Predumji vračajo se v enem ali več tedenskih obrokih z obrestmi vred po dogovoru. — Posojila na najkrajši čas menjico se obrestujejo po dogovoru.

Seja ravnateljstva je vsak petek ob 6. uri zveče.

Tržne cene.

Cene se razumejo na debelo s carino vred.

Kolonijalno blago:

za 50 kg. v kronah.

Kava: Santos I. 95.—
„ II. 85.—
Rio I. 97.—
„ II. 91.—
Santos in Rio lavé I. 115.—
„ II. —
Laguaira lavé I. 136.—
Laguaira lavé II. 106.—
Maracaibo 109.—
Guatemala 165.—
S. Salvador 108.—
Costarica 140.—
Portorico 150.—
S. Domingo 111.—
Jamaica —
Malabar Plant 165.—
Java W. J. B. 185.—
Moka 155.—

Poper: Singapore 99.—
Penang 93.—
Telichery 98.—
beli 141.—

Piment: 60.—

Sladka skorja: (cimet) 87.—

„ electa 91.—

Riž: italijanski 17.50 23.50

Indijski 10.25 15.50

Japonski 15.— 17.—

Južno sadje:

Rožiči: (novi) 11.— 13.—

Datljji: 13.50 15.50

Smokve: (Calamata) v venicli novi 12.50 20.50

„ proste —

„ puljsko (Puglia) 26.50 51.50

„ smirnske (v škatljicah) 40.— 130.—

Mandeljni: sladki I. Bari novi 40.—

Lešniki: sicilski 50.—

„ istrski 72.50 74.—

„ levantinski olupljeni 42.— 63.—

Suho grozdje (cibibe): Elemè 57.50 74.—

„ Sultanine 55.— 56.—

„ iz Perzije 28.—

„ črne Cismè 53.—

„ Morea 74.—

„ Lipari 2.50 5.50

Pomeranče (zaboj) 3.50 5.—

„ Puglia (zaboj) 78.— 83.—

Limone 40.— 41.—

Olje oljkino italijansko I. Bari 38.— 41.—

„ albansko 32.— 33.—

„ dalmatinsko 53.—

bombažovo amerikansko —

bombažovo angleško —

sesamovo —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

„ —

Dunajska filjalka
Kranilne vloge na knjižice s 4%.
Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vred-
nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
razvinkuliranje obligacij.

Živnostenska banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akeijah 20.000.000 K.
Reservni zaklad nad 7.000.000 K.
Centrala v Pragi.
Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah,
Taboru, Benešavi, Igľavi, Moravski Ostravi.

Pozor na ta
užig na
zamašku
!!!

Zaloga

olja in kolonijalnega blaga.

Podpisani ima čast javiti slavnemu
občinstvu, da ima v

ulici Ghega št. 11. v Trstu
veliko zalogo od navadnega do
najfinejšega olja, kisa, mila, kave,
sladkorja, riža itd.

Bogat izbor mila za perilo. Pro-
daja na drobno in na debelo ter prev-
zema poštne pošiljke od 5 kg. naprej
proti povzetju.

Za mnogobrojne naročbe se toplo
priporoča udani

Alojz Trevisan.

Veča množina repe

izredno debele, je na prodaj pri Ivanu
Defranceschiju v Šturjah pri Ajdov-
ščini. Cene primerne.

Jzurjenega in zanesljivega

solicitorja (pisarniškega vodjo) išče
za svojo pisarno

MATEJ PRETNER, advokat v Trstu
Via Cassa di Risparmio št. 7.

Mesečna plača 120—200 K. Vstop vsaj
do 1. aprila 1900, eventualno tudi prej.

!! Važno za vsakega !!

Razprodaja za neverjetno nizke cene: 12
krasnih komadov za samo

2 gld. 95 kr.

1 krasna žepna ura iz ni-
klja Sidro-Remontoir, s pokri-
valom in tri-letnim jamstvom
Ima sekundarico in popolno
izdelan stroj. (Ni primerjati
onim, katere pošiljajo mnogi
bazarji za pozlačene.)
1 verižica za uro, sestava
oklepa (na zahtevo iz niklja
ali posrebrnjena).
1 krasna igla za zavrtnike
za gospode iz amer. double-
zлата s kameni, podobnimi bri-
jantom.

1 par lepih zapestnih gumbov iz pravega srebra
priznanega od c. kr. državnega urada.
1 par krasnih gumbov za rokave iz amerikan-
skega double zлата.
1 zbirka gumbov za srajce in ovratnike iz amer.
double zлата (5 komadov).
1 elegantno, novoiznajdeno toaletno pomanjše-
valno zrcalo. (Novost!)
Dokler zaloga obstoji, razpošiljam teh 12 ko-
madov proti povzetju ali proti pošiljavi denarja pri
naročilu za samih gld. 2-95. (Sama žepna ura iz
niklja Anker-Remontoir stala je prej 5 gld.) Kar ne
ugaja, sprejema v teku 8 dni radovoljno nazaj.
Jednaki oglasi so le posnemanja.

E. Holzer

zalagatelj zveze c. kr. avstrijskih državnih uradnikov
in zaloga ur in zlatenine na debelo.

Krakovo — Stradom 18. — Krakovo.

Ilustrovani ceniki gratis in franko.

Pekarna

„Pri domači pekci z Grete“

se nahaja v
Trst. — ulici Riborgo št. 15 — Trst.

Priporoča svojim rojakom v mestu in
sosebno svojim starim odjemnikom trikrat na
dan svež kruh in razno drugo fino pecivo.

M. AITE

Trgovina manifakturnega blaga

Trst. — Via Nuova — Trst.
vogal Via S. Lazzaro št. 8.

Čast mi je javiti slavn. občinstvu in cenj. odje
malcem, da sem prejel bogat izbor raznovrstnega
blaga za jesen in zimo in sicer: sukno za moške in
ženske obleke. flanelo, barvan in bel barhent, piket za
perilo, majo od volne in bombaža, odeje s podvleko ali
volne itd. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter,
nadalje srajce, ovratniki in ovratnice najnovejše
mode, namizni beli in barvani prti; bela in barvana
zagrinjala na meter ali izgotovljena.

Drobniarje za krojače, kitničarke in šivilje ter
raznovrstni okraski za ženske obleke.

Naročbe za moške obleke po meri z največjo
očnostjo in natančnostjo.

Velik izbor blaga za zastave in narodnih
trakov za društvene znake.

Vse po najnižjih cenah.

Nadeja se tudi v prihodnje podpore cenj.
odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubneje
M. Aite.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 10 - GORICA - Vrtna ulica 10.

priporoča

pristna bela in črna vina iz vi-
pavskih, furlanskih, brislih, dal-
matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po že-
leznici na vse kraje avstro-ogrske monarhije
v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo po-
šilja tudi uzorec.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da
sem odprl

zalogo vina

v ulici Cecilia št. 8. A

V zalogi imam vipavska, istrska
in dalmatinska vina ter oddajem
v velikih in malih množinah za gostil-
ničarje in družine. Priporočam se bla-
gohotnosti slavnega občinstva

Anton Vodopivec.

Ulica Poste vecchie 16
vogal ulice Caserma
pod novo municipalno palačo.

G. GULA

Na zahtevo ceniki.
Telefon št. 1082.

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svojo dobro sortirano

trgovino

z dezertnimi vini, šampanjcem, Bordeaux, Burgunder, renskimi
vini, Mosella, italijanskimi, avstro-ogorskimi in paštnimi vini.

Rum, Jamajka, Demerara, Konjak, sladke pijače in razna
žganja, vse to iz krajev, kjer se prideluje ter od prvih tu- in
inozemskih tvrdk,

Toči na drobno (od 1/8 litra naprej) rum, Demerard in Ha-
vano, Marsalo, ciper, moškat, likerje in razna žganja itd.

po najnižjih cenah.

Na izbero: kitajski in ruski čaj prve vrste.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih
cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za
besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno
zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo
po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih
obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Inženjer Živic

se priporoča svojim ro-
jakom želeč, da ne bi

nosili dobičkov našim nasprotnikom, kateri nas ho-
čejo uničiti.

Prosi torej obrniti se za nakup strojev in teh-
ničnih predmetov do njegove, stare, poštene, sloven-
ske tvrdke.

Schivitz e Compⁱ, Trst ulica Zonta št. 5.

pri novem sv. Antonu.

Krojač,

Anton Jerič, krojač v ulici Torrente
št. 34, I n, se priporoča
slavnemu slovenskemu občinstvu, posebno pa časti-
tjivi duhovščini.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih
vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krčme.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Irene
št. 2, toči istrsko, dal-
matinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo
vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika
zaloga in delavnica vsako-
vrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso)
filijalka ulica Riborgo 15. ima
veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsako-
vrstnih tort, kročkov, konfetov, raznovrstnih sladčič
v kosih in v škatlicah, finih biskotov, različnih li-
kerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in
druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan več-
krat pečen fin in navađen kruh se razpošilja po po-
godbi in naročilu franko na dom in trgovcem v
razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe-
karna in sladčičarna,
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1
priporoča slavnemu občinstvu
svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse
druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni
„Commercio“ in „Tedesco“
ki st. shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slo-
venski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12
priporoča svojo dobro pre-
skrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor pre-
moga, koka, trtega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohišstvo.

Prva slovenska izdelovalnica in za-
loga raznovrstnega
pohišstva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po
načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim
rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji
k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12
(zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico
in izdelovalnico vsakovrstnega po-
hišstva in popraviljenega istega po cenah ki zadovolje
gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča
Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

V Gorici.

Civilni in vojaški krojač.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumij v
kroji

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n.
ima izborna zalogo vsakovrstnega blaga za obleke iz
inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek,
dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-
novejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona
št. 7 izdeluje sveče iz pristnega
čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za
obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cer-
kvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga
vsakovrstnega pohišstva, mebljev, okvirjev, ogledali
stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijam,
in pohišstvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsako-
vrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del.
Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14
Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in
na girokonto s 4% obrestovanjem od
dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.

Veliki krah!

New York in London nista priznala
niti evropski celini ter je bila velika to-
varna srebrnine prisiljena, oddati vsa
svoja zaloga zgorj proti majhnemu pla-
čilu delavnih moči. Pooblaščen sem iz-
vršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomu
sledede predmete le proti temu, da se
mi povrne gld. 6.60 in sicer:
6 komadov najfinejših namiznih nžev o
pristno angleško klingo;
6 komadov ameriškanih pat, srebrnih
vilic iz enega komada;
6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
1 komad ameriškanih patent. srebrna
zajemalnica za juho;
1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica
za mleko;
6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
2 kom. efektivnih namiznih svečnikov;
1 komad cedilnik za čaj;
1 kom. najfin sipalnice za sladkor.
42 komadov skupaj samo gld. 6.60.
Vsek teh 42 predmetov je popred
stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni gld. 6.60. Ameriš-
čansko patent srebro je skozi in skozi,
bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let,
za kar se garantuje. V najboljši dokaz
da le-ta inserat ne temelji na

nikakšni slepariji

zavežujem se s tem javno, vsakemu, ka-
teremu ne bi bilo blago všeč, povrniti
brez zadržka znesek in naj nikdor ne
zamudi ugodne prilike, da si omisli to
krasno garnituro, ki je posebno pri-
kladna kot prekrasno.

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.
Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

Eksportni hiši ameriškanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr. 19.

Pošilja se v provicijo proti povzetju, ali če se znepek
naprej vposlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno
znamko (zdrava kovina.)

Izveleček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako za-
dovoljen. Ljubljana.
Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku
S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.
Tomaž Rožanc, dakan v Mariboru.
Ker je Vaša garnitura v gospodinjstvu jako ko-
ristna, prosim, da mi pošljete še jedno.
St. Pavel pri Preboldu.
Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Javljam slav. občinstvu, da sem
odprl

krčmo

v znanem prostoru pri Lovrencu, sedaj
»pri Zvezdi« v Sežani. Točil bodem iz-
vrstni teran, vipave in prosek. Za
postrežbo bode na razpolago vedno iz-
borna kuhinja po primernih cenah. Do-
bivajo se tudi vsaki čas spalne sobe,
kakor tudi hlevi za živali. Za obilni
obisk se priporoča udani

Ivan Lisjak

„pri Zvezdi“ v Sežani.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Spitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, za-
stavnihi pisem, srečk, novcev, valut itd.
po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti
nizkim obrestim.

zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem žrebanjem.

Vi oblaki ga rosite
ali zemlja naj ga da,
ve nebesa ga pošljite...

Prošnja ni bila zastoj. Nebo se je usmililo, človeštva zagrnjenega v bedo. V hladni noči, 25. dec. pred 1900. leti, odprlo se je nebo, angelji so izšli iz njega ter hiteli na zemljo... V bornem blevu na pašniku se je rodil Izveličar in angelji so prepevali sladko himno božjemu usmiljenju... »Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje!« Nedoumljiva skrivnost, neskončne ljubezni božje!...

Luč, ki je zasijala ono noč v Betlehemu, se je razširjala ter pregnala tisoč in tisočletno temo, luč krščanstva. Človeštvo se je dvignilo iz nešteti zmot ter spoznalo svoje dostojanstvo.

Dolge veke že živi krščanska ideja, po vsej zemlji se je razširila, povsod dobila privrženikov in nešteto svečnikov je posvečenih v njeno službo...

Zaplenjeno.

Neskončno žalostna bi bila naša osoda, ako bi nam v to temo preganjanja in zatiranja ne migljala mila svitla zvezda... Ta zvezda na vzhodu, ki nahaja od sveta v Rimu, je cilj in opora našim željam, naše edino veliko upanje!... V njo vpiramo svoje željno oko, za njo hočemo obračati svoje korake... O, in pride čas, ko nam bodo zopet na stečaj odprta vrata hrama božjega, ko nas bode namestnik Kristov sprejemal z odprtimi rokami, ko nam bo govoril o Bogu, o lepi, veličastni sveti krščanski veri v sladkem jeziku, podanem od Stvaritelja, katerega jezika smo se posluževali, ko smo izgovorili prve besede, v katerem nas je učila mati, ta prva učiteljica in svečenica naša, spoznavati Boga in njega vsemogočnost v vsem stvarstvu. In naše srce bo drhtelo svetega, tajinstvenega navdušenja in sladkosti, ko bomo o najsvetejši daritvi, s predstaviteljem Krista, duhovnikom, molili v jednem in istem jeziku, molili zajedno z njim...

O da bi nam skoro došel tisti Božič, ko se bo osveti noči izpred altarja donel glas duhovnika: Slava Bogu na višavah!

Naši shodi. Minole sobote zvečer je priredilo politično društvo »Edinost« dva shoda: v ulici Economu v gostilni gospoda Kuzma in v prostorih gospodarskega društva na Ferdeniču.

Prostori v gostilni g. Kužme so bili natlačeni tako, da zadnji došleci niso dobili več prostora. Shod je otvoril gospod prof. Mandić v imenu političnega društva ter je najsrčneje pozdravil došlece. Razložil je pomen sedanjih volitev in del na rešeto vse 4 kandidate za V. kurijo. Njegova jasna in poljudna izvajanja so zborovalci spremljali z neprestanimi pritrdjevanji.

Gosp. Makso Cotič je govoril potem podrobneje o lastnostih, ki so neizogibne potrebne kandidatu za V. kurijo, ako hoče, da morejo tudi tržaški Slovenci glasovati zanj! Posebno pa je razkladal, kako da za zastopstvo naroda ne zadošča le debrava volja, ali pripadništvo k tej ali oni stranki oziroma programu, ampak treba tudi — zmožnosti, vzlasti pa v pogledu poznanja jezika, v ka-

terem se razpravlja na Dunaju. Ako volilec V. kurije dobro pretehta vse štiri kandidate, morajo priti do zaključka, da ni socialistiški, ni progressovski, ni »neodvisni« kandidat nima teh svojstev v toliki meri, kakor kandidat naše stranke, gosp. dr. Otokar Rybář. Zato je prosil volilec, naj gredo dne 3. t. m. vsi na volišče, a geslo jim bodi: dr. Rybář!

Gospod dr. Gregorin se je bavil podrobno z zahtevami socialistične stranke in z nje razmerjem do naše narodne stranke in je odločno zavračal insinuvacije, s katerimi nekateri socialistiški govorniki hočejo pred ljudstvom čriniti našo stranko, insinuvacije kakor da smo sovražniki delavstva. Dokazal je, kako se mi strinjamo z vsem, kar je pametnega, opravičenega in dosegljivega v programu socialistov, a da od tega, kar nas loči od njih, mi ne moremo odstopiti nikdar in nikoli.

Tudi ta govornik je toplo priporočal kandidaturu dra. Rybářa.

Potem, ko je zborovalec Valetić dokazal z drastičnim slučajem, kakih sleparskih sredstev se poslužujejo progressovci, ko love glasovnice naših ljudi, je prof. Mandić podal mnogo praktičnih poukov, kako se je volilec vesti pred volitvami, da vsakdo gotovo dobi svojo glasovnico in prav napiše ime našega kandidata in kako na dan volitve. Kandidatura dra. Rybářa je bila sprejeta soglasno.

O shodu na Ferdeniču nam še ni došlo poročilo.

V nedeljo popoldne pa je bil shod v Škednju.

V Škednju je gospod dr. Slavik v imenu pol. društva »Edinost« pozdravil zborovalec in se jim zahvalil na toli častni udeležbi. Na njegov predlog je bil gospod Dragotin Godina soglasno izvoljen predsednikom ker 40—50 socialistov, došlih pod vodstvom g. Kristana, se ni udeležilo glasovanja. Zahvalivši se na skazani mu časti je gospod Godina prosil zborovalec, naj poslušajo pozorno, da se tudi ta shod v našem slovenskem Škednju izvrši častno in koristno za naš narodno stvar. V slovenskem, je povdarjal posebno, kajti — rekne — naš Škednj je ostal naš vzlic porazu, ki smo ga doživeli o zadnjih volitvah. Še več: narodna zavest se je le ojačila po tem porazu in nada je opravičena, da je bila to le neljuba epizoda. (Glasno pritrdjevanje).

Na to je predsednik podelil besedo gospodu Maksu Cotič-u, ki je v dolgem, stvarnem govoru in s mirno besedo govoril o vzrokih, ki so doveli do predčasnega razpuščenja državnega zbora in do novih volitev. Nadalje je govoril o strankah v Trstu, oziroma o kandidatih, ki jih priporočajo te stranke za V. kurijo. Na kratko — in ob viharjem pritrdjevanju — je navel razloge, radi katerih ne moremo glasovati ni za Hortisa, ni za Dompierija, ni za Učekarja. Frenetičen je bil aplav, ko jo govornik vskliknil: ako bi hoteli socialisti odnehati od svojega nasprotovanja veri in narodnosti, mogli bi danes našega kandidata, dra. Rybářa, proglasiti svojim vodjem. V volilnem proglasu našem je rečeno, da se hoče dr. Rybář boriti za vse zatirane in proti zatiralcem in zlasti se je slovesno izrekel za kardinalno točko socialističnega programa: za splošno jednako in direktno volilno pravico! Njega diči plemenito sree, bogato znanje, parlamentarna spretnost in govorniški dar — kar je že dokazal v tem kratkem času, odkar je občinski svetovalec! Volilec naj slušajo razum, naj sodijo na podlagi dejstev, lastno prepričanje bodi jim voditelj in govornik je uverjen, da izberanje jim ne bo težko: odločijo se gotovo za našega kandidata dra. Otokarja Rybářa! (V tem hipu je zaorilo po dvorani, da se je kar vse treslo: Živio dr. Rybář! Ovacija našemu kandidatu je trajala par minut).

Ko se je vihar nekoliko polegel, je prijavil predsednik, da se je g. Etbin Kristan prijavil za besedo. Sprvega je govoril stvarno in je povdarjal povsem opravičeno, da je V. kurija monstrum, nezmisel. Izmislili da so si jo, da mečejo pesek v oči, kajti v resnici so delavci le osleparili za njih volilno pravo. Polemizuje proti Cotičevemu govoru je pa začel g. Kristan mahati po vseh strankah in po vseh slojih tako silno, da je izzival ogorčene proteste, velikansko razburjenje. Na stotine pesti je bilo neprestano v zraku, grožbe proti Kristanu. Nadaljnji govor Kristanov sploh ni bil več govor, ampak je bila le ljuta borba med govornikom in posamičnimi neštevilnimi mej-klici. V kolikor je bilo sploh

možno slediti v silnem neopisnem trušču in vrisču, moremo zabeležiti le, da je govornik skušal dokazati, da je jedino socialistična stranka sposobna za rešenje narodnega vprašanja, da je to vprašanje na shodu v Brnu vzela v svoj program, da je mednarodna stranka prav za prav jedina prava narodna stranka, kar pa ni oviralo g. Kristana, da je pa pozneje slovesno zatrdil, da je narodno vprašanje — smešno in zastarelo. Ko je tako gospod Kristan slovesno govoril proti — gospodu Kristanu, se je homeričen smeh razlegel po dvorani. A ko je pozneje začel očitati, da mi propovedujemo sovražstvo proti Italijanom in je jemal v zaščito delavce iz italijanskega kraljestva, je pa prekipelo. Tacihi viharjev menda še ni videla Saneinova dvorana. Grožee pesti so se bolj in bolj blizale odru in da ni v istem hipu gosp. Cotič hitel pred oder in tam, podpiran od družih treznijih, napravil nekako ograjo ter s povzdignjenimi rokami prosil razljučene ljudi, naj se pomirijo in naj poslušajo govornika, — ne vemo, kaj bi se bilo zgodilo. Ali ob vsakem stavku, ki ga je izgovoril govornik, so se ponavljali elementarni izbruhi nevolje in nič ni bilo misliti, da bi Kristan sploh mogel izvršiti svoj govor. Vide to, se je oglašil za besedo gosp. dr. Slavik in je predlagal, da se da govorniku še 10 minut časa, a zborovalec se obvežejo, da ga bodo poslušali mirno in da ga ne bodo motili. Ta v pravem pomenu besede rešilni predlog je bil vsprejet. Celó več socialistov je glasovalo zanj, kar je vzbudilo viharno veselost. Gospod Kristan je nadaljeval torej, ali je zopet in zopet ponavljal, kar je že popred večkrat storil: vse, kar ni socialistično, tudi malega kmeta je metal v koš — kapitalistov, izkoriščevalcev in izsesevalcev.

Skušal je dokazati, da je to smešno, če hoče kdo braniti vse sloje, kajti kdor hoče braniti delavce, mora biti proti vsem — mora biti za socialno revolucijo. Še le proti koncu se je govornik spomnil onega, o čemer bi bil moral govoriti v prvi vrsti — svojega kandidata. Izgovorivši par besed za to kandidaturu, je zbežal z odra in je vskliknil sredi dvorane: Kdor je moj somišljenik, za menoj! To je bil zopet prizor, ko so odhajali: oni drugi so kričali »Živio« — ne »Živio«, ker so bili večinoma Italijani — ter mahali s klobuki, vse drugo občinstvo je žvižgalo in kričalo.

Dolgo je trajalo, predno je navstal vsaj relativen mir: duhovi so bili prerazburjeni.

Potem se je oglašil za besedo gosp. dr. Slavik, ki je s stoično mirnostjo, ki ga ne zapušča nikdar, in s tisto bistrostjo duha, ki ga odlikuje, zavračal trditve Kristanove točko za točko, obžaluje pa, da so socialisti izbežali iz dvorane in da niso hoteli poslušati našega odgovora. Dokazal je na podlagi našega volilnega programa, da smo tudi mi socialisti, ali pametni in pravični socialisti, da je naš program boljši, ker je — širši. Socialisti so prejednostranski, ker so na stališču, kakor da so le delavci »zatirano ljudstvo«, in tudi delavci ne vsi, ampak le oni, ki so v socialističnem taboru. Resnica pa je ta, da sta dandanes zatirana in — lačna tudi kmet in mali obrtnik. Socialno vprašanje treba rešiti tako, da bo vsem tem slojem olajšano stanje. Kakor narod pa je ves narod največji revež, največji zatiranec, v narodnem pogledu smo lačni — vsi! Nezmiselno je torej, ako se v našem narodu govori o zatiranih! Z indignacijo je govornik zavrnil očitaje, da je nam Slovincem vladni zistem k sreči pri rastel. Saj je vse naše delovanje, saj so vsi naši shodi naperjeni ravno proti zistemu. Ako bi bili socialisti res socialisti, bi se pridružili nam zatiranim in bi z nami skušali vreči ta zistem. In ker nočejo, moramo misliti, da niso socialisti! Naš program je boljši, ker je širši, in zato oddajte glasove možu, ki kandidira na podlagi našega programa: dru. Rybářu! (Živio-klici).

Tudi g. Cotič je reagiral na nekatere trditve Kristanove. Posebno pa na trditve, da »Edinost« v neštetihih noticah neti sovražstvo proti Italijanom. Mi ne netimo sovražstva proti Italijanom, ampak napovedujemo boj proti onim, ki s povzdignjenim glasom hujšajo italijansko ljudstvo v sovražstvo proti nam! Če pa ne pozdravljamo ravno veselo delavcev iz Italije, vršimo le svojo sveto dolžnost, ker vidimo, koliko je radi teh prisiljenecv naših ljudi — brez kruha! Kristan pravi, da se mora pred vsem rešiti socialno vprašanje. Mi pa pravimo, da se mora hitro rešiti narodno vprašanje, ker je to vprašanje pri nas v Avstriji socialnemu

na potu. Šele potem, ko bo rešeno narodno vprašanje, ko bosta mogla Slovenec in Italijan v slogi in bratstvu, oba jedna kopravnata, stati jeden poleg drugega, bo uglasjena pot za socialne reforme. Če bi bilo torej socialistom kaj do teh socialnih reform, bi oni prvi silili na to, da se odpravi ovira, da se reši narodno vprašanje, mesto da bagatelizirajo to vprašanje. (Splošno odobravanje.)

Ker se ni nikdo več oglašil za besedo je predsednik Godina, izjavivši, da, kakor se ne pustimo tlačiti ni v imenu vere, ni v imenu nekega liberalizma, ni v imenu neke namišljene kulture, tako se ne bomo dajali begati po socializmu! (Frenetično ploskanje). Zato bomo volili svojega kandidata. Pozivlja torej one, ki so za kandidaturu dra. Rybářa, naj vzdignejo roko! Kandidatura je bila vsprejeta soglasno in o burnih živio-klicih.

Shod je bil zaključen. S čutili ponosa smo ostavljali dvorano. Po gostilnah pa, kjer se shajajo naši ljudje, zlasti pa v rodoljubni gostilni uzornega Ivana Saneina se ni govorilo o drugem, nego o tem shodu, ki je sijajno dokazal, da so še trdna naša tla v Škednju.

Včeraj je imel biti shod tudi na Kontovelju, ali odložili smo ga na opozorjenje od strani domačinov, da so ribiči, oziroma na predstojee praznike, vsi na morju, na lovu. A nam je bil glavni namen ta, da se pogovorimo ravno z ribiči.

Tudi na Kontovelju je prišlo nekaj socialistov pod vodstvom gospoda Kopača, kar kaže, da so socialisti včeraj določili kombiniran napad na nas. Ali, kakor se pogoreli v Škednju, tako bi bili pogoreli tudi na Kontovelju, o čemer se je gospod Kopač lahko že včeraj prepričal, ko so ljudje vsklikali: Živio dr. Rybář! Ko je bil namreč čul, da je naš shod odložen, a je videl, da je zbranih precej ljudi, je hotel porabiti ugodno priliko in naš shod preleviti v socialistični, a hišni gospodar Jaka so rekli, da ne, in zborovalec so klicali: Živio dr. Rybář!!

Nesramna agitacija. Na tuk. južni železnici obdeluje neki Candolini slovenske delavce tako-le: Žuga jim, da zgubijo pribojšek, ki so ga dosegli o zadnjem štrajku, ako ne prinesejo njemu (Candolinju) svojih glasovnic, da jih popolni z imenom slavnega socialnega demokrata Učekarja, kajti Učekar da je tisti, ki jim je izposloval, da so jim zvišali plačo. Ako pa zdaj Učekar le migne s prstom — bodo reveži morali delati zopet pod starimi pogoji!!

Delavci južne železnice pač niso tako naivni, da bi verjeli take neumnosti. Upliv g.a Učekarja na vodstvu južne železnice je precej podoben — ničli. Njegove moči se južna železnica ne boji.

Nihče bi g.a Candolinju ne zameril, če se poteguje za svojega somišljenika; a da se o tem poslužuje pretenj in — laži, to ni lepo to ni — socialistično!

Bodimo odločni! Sedaj je prišel čas, da hišni gospodarji delijo družinam pole za ljudsko štetje. Te pole se delé edino v nemško-laškem jeziku! Mi Slovani imamo pravico zahtevati, naj se nam dajo nemško-slovenske tiskovine in ako smo res Slovani, tudi gotovo storimo to svojo sveto dolžnost! **Namestništvo je izdalo in odposlalo magistratu tudi slovenske tiskovine,** gotovo z namenom, da jih da med ljudstvo! Sedaj je na nas ležee, da storimo, kar smo opustili storiti pred 10 leti. Glejmo, da se nam ne poreče: Kaj hočete, saj je bil samo eden, ki je odločno zahteval slovensko polo! Vsa naj vrne gospodarju laško-nemško polo in naj zahteva slovensko-nemško. Na zahtevo gospodarja, naj se zapiše na vrnjeno polo: »Se vrača, ker je pisano v nerazumljivem jeziku.«

Čast možaku-italijanskemu podaniku! V soboto je bila dostavljena volilna legitimacija nekemu italijanskemu podaniku v našem mestu. Prijemši v roke to legitimacijo, vprašal je začudeno, kaj je to. Na odgovor, da mora iti voliti ker je vpisan v volilno listo, odgovoril je: Ne, jaz tega ne sprejemem, kajti jaz sem italijanski podanik. Jaz nimam pravice vtikat se v take stvari. Jaz s svojo družino vživam tu gostoljubnost; mene pustite na miru! Ni hotel sprejeti legitimacije. Ine zamolčimo, ker vemo, da bi potem moža gotovo preganjali ljubezni rojaki.

Viharna božičnica. Mir ljudem... V Rojanu so hoteli včeraj proslaviti praznik miru in utisniti nedolžni deci spomin na rojstvo Onega, ki je prinčel človeštvu mir na zemljo.

Možka podružnica družbe sv. Cirila in Metoda oziroma tamošnji otroški vrtee je pri-

redil včeraj božičnico svojim otročičem. Staršev, ki so se hoteli radovati na veselju svojih malčkov, došlo je toliko, da niso vsi našli prostora. Vsi so prišli v imenu miru, v ideji kršćanstva.

Danes ne mislimo opisovati te prelepe veselice; se že zgodi pozneje; ampak hočemo — ker je to znak, kam so dospeli naše razmere —, povedati, kako se je tudi ta praznik spremenil v vihar.

Na božičnico je prišel tudi veleč. gospod župnik Jurizza. Nič slabega, lepo je bilo. Ko je bil vspeh izpravljen, so začeli deliti darove. Tudi g. župnik je stopil na oder ter je vsakemu otroku poleg drugega daru dal podobico. Tudi to je bilo lepo. Ali o tem je gospod župnik zagrešil neko brezaktiost, da ne rabimo hujega izraza. Ko so namreč otročiči prišli s svojimi darovi k starišem in jim pokazali dobljene podobice, so opazili ti poslednji, da imajo velika večina podobice izključno laške podpise na prvi in izključno laške molitve na drugi strani. To je bilo, kakor da si ulji olja v ogenj — vplamteljo je. Ljudstvo je začelo na glas dajati duška svoji nevolji: mi tega nočemo, mi smo Slovenci, mi nočemo, da bi se naši otroci z molitvami poitalijančevali! Izrazi nevolje so postajali huj in huj, a ko so ljudje videli, da se g. župnik ne meni za to in dalje deli tiste podobice, so jeli klicati: ven dajim! In klicali so tako silno in tako dolgo, da je gospod župnik med viharji moral — zapustiti dvorano!

A v cerkvah bodo pevali te dni: mir ljudem na zemlji! Kakov kontrast. Na neki podobici, katere je delil gospod župnik, je čitati tudi besede: rassegnazione, la pazienza, la calma. Gospod župnik sam pa menda le prerad pozablja na rassegnazione in na calma in na pazienza, posebno pa še, da duhovniku treba še nečesa, brez česar ne more dobro izhajati med ljudstvom — — — takta!

Slovani! Pod tem naslovom smo prejeli iz delavskih krogov: Dočakali smo kritičnih časov, časov, o kakoršnjih bi si naši pradedje ne bili nikdar niti sanjali! Kamor se ganemo, tam se nas preganja, sramoti in zaničuje! Lažiliberálni Lahi in Nemei nas zatirajo z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi!

Tu v Trstu, kjer so naši pradedje ribiči ustanovili malo Tržišče, kjer so hribe in doline in ulice imenovali se slovanskimi imeni (n. pr. Trstenik, Grlavka, Potok, Ključ, Kováč, Matarica, Tigor, Kovana in druge), tu nas danes napadajo in preganjajo razna, pozneje priseljena plemena, smatrajoča nas za tujce — sužnje!

Dolgo let (predolgo) smo potrpežljivo prenašali taka in slična zasramovanja! Dolgo let že je naš narod trpel ta terorizem, gojil kačo na lastnih prsih, to je, podpiral je svoje nasprotnike v svojo lastno škodo! Tako, da smo že bili na — robu svojega propada!

Ko so se bili oglasili pred dobrimi 30 leti tedanji naši voditelji ter začeli vzbujati zaspani slovanski rod ob Adriji, se je nasprotnik le — krohotal, mené, da je že podpisana smrt vsemu Slovanstvu ob morju adrijskem! Od onih dob so se nam posmehovali notri do najnovejših dob, smatrajoči nas za sanjače. Še le sedaj so jeli opazati, da je stvar vendar resna, da mi res napredujemo v svoji zavesti (in to brzimi koraki). Po tem spoznanju se je spremenila tudi njihova taktika v toliko, da so se nas začeli — bati! Strah jim narekuje njihovo taktiko proti nam. V strahu so sklenili, da treba porabiti sredstvo v to, da bi mi ne mogli napredovati dalje! Ubiti nas hočejo moralno, nam ne dajo šole, nam zapirajo vsa gledališča, pode našince iz služb ter jih nadomeščajo z elementi iz Italije!!

Vse to se je uvedlo proti nam. A niso le Lahi proti nam, ampak še drugi faktorji, ki le preradi in sistematično posnemajo one, ki nas žele videti — mrtve s tem namenom, da bi te naše slovanske zemlje iztargali iz naših in avstrijskih rok!

Bratje delavci in Slovani v obče! Hočemo-li mi dopustiti, da nam sovražnik iztrga naše zemlje, našo narodnost, naš jezik? Ne in ne! Tega ne smemo dopustiti, ako nočemo, da nas bodo naši potomci proklinjali v grobu! Mi moramo podvojiti, da: potrojiti svoje sile, da rešimo, kar se da rešiti! Zato delajmo noč in dan na to, da nam Lahoni ne iztargajo naših duš o priliki bodočega ljudskega štetja, ali da vsaj ubranimo, kolikor se da ubraniti o sedanjih prilikah!! Slovanov ni v Trstu! Tako pišejo židovske novine, ko se jim zdi potrebno tako, ali danes se nas boje in kli-

čejo vse židovske bogove na pomoč proti nam!

Pokažimo, da ni res, kar trde Židje! Pokažimo, da nas je toliko in toliko, da nas bo vedno več, ukljub mahinacijam naših irentarjev!

Sedaj imamo dve lepi priliki, da pokažemo, česa in koliko smo se naučili od naših nasprotnikov! Zato storite vsi in vsak svojo dolžnost s tem, da dne 3. januarja glasujete vsi za našega kandidata g. dr. Otokarja Rybářa! In pa s tem, da vsakdo upiše sebe in svojce za Slovence in ne za Lahe, kakor v prejšnjih časih!

Sramota vam, lažnikom! (Dalje.) f. »Avvenire« vprašuje: Je-li kakemu škofu tržaškemu že prišlo na misel, poslati v Riemanje laškega duhovnika, da bi rul proti Slovincem?

Kaj naj odgovorimo? Pregorostasna misel! Rečimo le-to:

1. Ni izključeno, da je že kak laški duhoven mislil na to, da v bližnji bodočnosti pride kak Lah v Riemanje ali v Dolino. Imena »Rusmagna« in »Val di S. Odalrico« sta nastali tako nepričakovano, da je mogoče misliti tudi o gorenjem vprašanju. Kateremu Barkovljanu, Rojančanu, Škedenju bi bilo prišlo na misel pred 30 leti, da bi dobili laške duhovnike, kamoli na to, da Rojan v letu 1900 ne bo imel niti jednega slovenskega duhovnika?

2. »Rul proti Slovincem!« — Z zobmi moramo škripati ob sami misli, da se predzne člankar tako očito, jasno in cinčno označevati misijo različnih laških kapelančkov. Hoté ali nehoté nam je torej člankar priznal, da so vsi laški duhovniki postavljeni v to, ali vsaj da oni sami čutijo v sebi misijo, »per farvi la propaganda antislovena«. Ali si bratje Lahi res ne morete misliti laškega duhovnika, ki bi ne sovražil slovenskih vernikov? In ovčice naj bi vas ljubile ter drville za vami v — pogubo?!

g) Jediní povod — tako pravi člankar — da so si Riemanje izmed obredov navdanih v rimskokatoliški cerkvi, izbrali ravno tega, ki je v slovanskem jeziku, je neizpolnjena želja, da Riemanje postane župnija!

Pojdi, pojdi, dragec »Avvenire«! Riemanje so bili v stiskah. Prav po nekrščansko morali so dajati drugi župniji, »kar je cesarjevega«, da-si so imeli svojega ljubega pastirja doma, kateremu je tudi treba živeti. Je-li pravično, zahtevati od ubogih vaščanov, ki vzdržujejo itak svojega duhovnika, da nosijo še v drugo župnijo denar? O tem-le vprašanju pa danes — pst! Prežalostno je in bojim se, da pride še prehitro na vrsto. Cesar Josip II. je imenoval Riemanje župnijo. Kako, da naše dni ni več župnija? Ali hočete odgovor?

h) »Kdor se ni učil glagolice, za tega je staroslovenščina tako teška, kakor latinščina. Prav nič je ne bodo razumeli. (Comprenderanno che cosa? Niente affatto). Tako pravi »Avvenire«. Jaz pa bi vprašal, kako po cerkvah molijo verniki z duhovnikom responzorije v staroslovenščini, ako bo treba prej se učiti glagolice? Tega vendar ne bo »Avvenire« hotel trditi, da bi manje kulturni slovanski narodi imeli same visokošole v cerkvah? Ali da res ne umajo niti besede, ko sa jim čita blagovestje: »Radujse blagodatnaja gospod s tobotoj. Blagosloven ty v ženah«. Glej torej, »Avvenire«, kako govorimo mi Slovenci: »Radujse blagodatna, gospod s tobotoj. Blagoslovljena ti v ženah!«

Govori torej, bodo-li umeli kako besedo? Kaj? Sodis pač kakor slepec barve.

i) Le narodna pregorečnost je zahtevala slovanski bogoslužni jezik, pravi člankar.

Človek bi odgovoril: Rim se pač veseli narodne pregorečnosti, ki mu vodi pobožni narod v cerkev k slovenci maši; ne veseli se pa vaše laške narodne pregorečnosti, ki celó svete pesmi izganja iz cerkve, ako niso v latinščini! Še več. Vi lahi ne pripuščate niti jeden slovenski: »sveto, sveto«, mej tem pa zahtevate za svoj laški »santo, santo« celo uhod na Nemško! Videl sem svoj čas nemško pesmarico, kjer so bile cerkvene pesmi v latinskem in nemškem jeziku in mej njimi tudi laški »santo«.

† List »Secolo«. Nevredno glasilo malovredne »Demoskracije« (lucus a non lucendo) je po kratki a hudi bolezni — umrlo. Vzrok smrti: sušica. Nekoliko nekrologa morda prihodnjič.

Zaradi visokih praznikov izide prihodnja številka našega lista v četrtek ob navadni uri.

Opozorjamo na predstavo »Stari Elija« v korist dijaške kuhinje, katera bude na dan Sv. Štefana v Barkovljah. Začetek točno ob 5. uri popoldne.

Najdena novčarka. Na glavnem policijskem uradu je shranjena novčarka z manjim zneskom denarja. Našel jo je nekdo na lesnem trgu.

Z naših sodišč. V soboto se je vršila na tukajšnjem okrajnem kazenskem sodišču razprava proti Tereziji Kralj, ki je bila na sumu, da je odložila ali umorila novorojenčka ki so ga dne 24. novembra našli v svobodni luk. Ker ni bilo dovolj dokazov o takem zločinu, je državno pravdnistvo odstopilo stvar okrajnemu sodišču. Na razpravi v soboto je bila Terezija Kralj, ker je zatajila porod, obsojena v 1 mesec ječe.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 27. decembra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica delle Acque 5, liker, oprema v zalogi in aparati na plin; ulica Nuova 14 in ulica Acquadotto 46, tehtnica, predmeti iz gume, glasovir in hišna oprava, predmeti za stanišča in dežni plašč; ul. Caserma 11 in ulica Farneto 33, hišna oprava, šivalni stroji; ulica Zonta 3, podobice in tehtnice; ulica dell' Istria 4, voz; ulica Poste vecchie 4, šivalni stroji; ulica Geppa 14, hišna oprava.

Redni občni zbor »Zveze tržaške slov. mladine« bo v nedeljo dne 30. t. m. ob 2. in pol uri pop. v plesni dvorani v ulici Rossetti št. 4. se sledečim vspeodom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Eventualnosti.

O d b o r.

Prešernova slavnost, ki se je vršila sinoči v dvorani slovanske čitalnice, je krasno vspela. Došlo je toliko odličnega občinstva, da je bila dvorana napolnjena. Poleg rodoljubnih častitih dam in gospodov smo videli tudi mnogo duhovnih gospodov. Vse točke programa so se izvajale izbornost. Vojška godba je s priznanja vredno marljivostjo in točnostjo svirala krasne slovanske komade. Opažali smo, da so bili vojski izredno zavzeti za svojo nalogo ter so isto tudi vsled svojega hvalevrednega resnega zavzetja izvršili povsem častno v popolno zadovoljnost vseh poslušalcev. O Prešernu je predaval sila zanimivo g. prof. Merhar. V svojem predavanju, ki je trajalo skoro jedno uro, predložil nam je g. govornik izredno spretnostjo in temeljitostjo milieu one dobe, v kateri je živel in deloval naš neumrjoči pesnik Prešeren. Očrtal nam je v markantnih, jasnih potezah življenje pesnikovo, njegovo trpljenje in njegove boli, ki so, žal, izvečine napolnjevale vse dni njegovega življenja. Krasno je to g. govornik izrazil z besedami, da je bilo onih prvih sedem let, ki jih je Prešeren preživel v svoji rojstni hiši v vasi Vrbi na Gorenjskem, menda edino srečna doba v vsem njegovem življenju.

Govoré o razmerju našega pesnika do sodobnih slovanskih mož, kakor tudi o uplivu drugih velikih slovanskih in tujih pesnikov, pred vsem Mickiewicza, Byrona in Petrarke, na Prešerna, ter o postanku osnovnih idej k nekaterim njegovim poezijam n. pr. »Krst pri Savici«, »Povodnji mož« i. dr. — nam je g. govornik pokazal, da si je v tem oziru zasnoval mnogo samostojnih nazorov, ki pričajo, kako temeljito in navdušeno je proučil Prešerna in vse, kar je z njim v zvezi. Vse predavanje pa je pričalo izredno obširnem duševnem obzorju gospoda govornika na polju razvoja romantične literarne dobe. Gospodu profesorju smo od srea hvaležni za njegovo prezanjivo študijo, katero priobči doslovno naša »Slovenka« v 1. št. prihodnjega leta, na kar opozarjamo vse one, ki si že sinoči izražali željo, da bi temeljito delo radi čitali tiskano, a tudi vse druge, ki so hočejo popolniti ali tudi še le zasnovati znanje o največjem slovanskem pesniku Prešernu. Naj o tem ponovimo nujni nasvet g. prof. Merharja, da naj namreč Prešerna samega čitamo in vedno zopet čitamo!

Mnogi izmed slovenskih ali hrvaških inteligentnih mož nosijo s sabo vedno kakega pesnika — žal, tujega! Naj ga zamenjajo s Prešernom! — Prekrasno je pela častita gospa Strasser-Čehova jedno izmed Prešernovih najlepših pesmi: »Nezakonska mati«, ki mora najti pot tudi v najtrše sree. Predvni zvonko-čisti mehki glas gospa Strasser-Čehove pa je krasno potenceiral lepoto in vrednost te pesmi, da nam je sree drhtelo v najglobljem ganutju. Vsakdo izmed navzo-

čih je bil srečen, da je mogel izraziti svoje občudovanje in hvaležnost častiti gospi Strasser-Čehovi in ploskanja ni hotelo bitj konea, sosebno, tedaj, ko se je dični pevki poklonil lep šopek. Ljubezajiva gospa je na to z neprimerljivo globoko čuvstvenostjo in dovršenostjo zapela še jedao krasno, češko pesem, na kar je zopet sledil šumeč aplavz hvaležnih poslušalcev. Naj bo tudi na tem mestu velečastitej gospi Strasser-Čehovi izrečena najglobljejša in najudanejša zahvala na preveliki njeni ljubeznjivosti, s katero je blagovolila sodelovati na proslavi Prešerna.

Gosp. Mandić ml. je skupao z našim dičnim dirigentom, gosp. Srečkom Bartlom igral na glasovirju parafrazo »Sarafan«, ter pokazal toliko izredne virtuoznosti in mojsterske izurjenosti, da smo spoznali v njem igralca, ki vzbuja velike nade in zaslučuje vsega priznanja. Uvod »Krst pri Savici« je uprav mojsterski deklamiral gosp. Ferfolja. Tako ne deklamira vsak deklamovalec. Naslednja točka je bil »Mornar«, samospev tenorja s spremljevanjem glasovirja. Slavnoznani gosp. M. nam je v tem, kakor tudi v naslednjih samospevih: »Kam?«, »Izgubljena vera« in »Ukaz« (vse pesmi Prešernove) dal zopet enkrat uživati nenavadno krasoto svojega glasu. Ko smo ga poslušali, bili smo nekako, rekli bi, božanstveno razdušljeni, duša nam je pлавla v morju tožnosladkega blaženstva. S svojim čuvstvapolnim glasom, katerega kot pravi mojster modulira od mogočnega, veličastnega vzhita do najfinejših nijans, razkril nam je še-le prav mehkočutečo, božanstveno pesnikovo dušo, v istih hipih smo še le popolno umeli velikega Prešerna. Gospodu M. smo hvaležni tembolj, da se je tako ljubeznjiva vdeležil na proslavi Prešernove stoletnice v Trstu ter nam nudi tako izrednega, nenavadnega umetniškega užitka.

Mešani zbor je pod vrlim vodstvom gospoda Bartla zapel krasno pesem »Luna sije«. Z največjo slastjo smo poslušali to znano, večno lepo pesem in izraziti moramo vrlému zboru svoje popolno iskreno priznanje na njegovi izurjenosti in vsestranski izbornosti. Gospodu Bartlu pa od srea čestitamo na krasnih vspehih, ki jih pod svojim izvrstnim vodstvom doseza s svojim zborom. — Gospa A. G. je s svojo znano izredno živahnostjo in čuvstvenostjo deklamovala Prešernovega »Povodnjega moža« nad vse ljubko in lepo. Žela je burno občo pohvalo ter prejela tudi lep šopek. Gospo A. G. vedno z največjo radostjo spremljamo o njenih vrljih nastopih na naših odrih.

Predno se je odkrila krasno vspela živa podoba, deklamoval je g. Klemenčič z gorkim vznešenim glasom lepo prigodno pesem, ki je natisnjena v 12. šte. letošnje »Slovenke«. O sklepnih vrticah se je zastor odmaknil in v magnezijški luči smo zrlí živo skupino: Z lovorjem venčan kip Prešernov, katerega diči ob vznóžju genij, kateri dviga proti kipu palmovovo vejo. Slika je tako vrló vspela, bila je tako mojsterski izvršena, da so se ljudje vpraševali, od kod je neki ta kip Prešernov... Gosp. Štular (Prešeren) se je držal res izborno in veliko spretnost moramo priznati »umetniku«, ki ga je tako vrló »izdelal«. Z jedno besedo: Prešernova slavnost v Trstu je bila vredna spomina velikega pesnika, čegar ime je slavila.

Tudi gmotni vspeh je bil dovoljen, ker so mnogi gospodje vstopnino preplačali ter se pošlje odboru za Prešernov spomenik svotica, ki naj priča, da tudi ob Adriji živé Slovenci in Slovani, ki se popolnoma zavedajo svoje krvi, in svojega poslanstva. Končno izrekamo najiskrenejšo zahvalo požrtvovalnim prirediteljem, sodelovateljem in slavnemu rodoljubnemu občinstvu. Slava Prešernu in njegovi slaviteljem!

I. K.

Umrljivost v Trstu. Od 9. dec. do včevši 15. dec. je umrlo 47 možkih in 42 ženskih, skupaj 89 oseb, proti 115 v isti dobi lanskega leta, in sicer 20 starih do 1 leta, 9 do 5 let, 5 do 20 let, 7 do 30 let, 4 do 40 let, 22 do 60 let, 16 do 80 let in 6 nad 80 let. Povprečna umrljivost tega tedna znaša 27.3 od tisoč. Smrt je provzročila sušica v 16, bolezni v sopilih v 13, enteritis v 1, legar v 1 slučajih, škrlatica v 0, krup v 3 in hripavica v 0 slučajih.

Gluhost. Neka bogata gospa, ki je ozdravila od gluhosti in šumenja v ušesih s pomočjo usesnega bobnila dr. Nicholsona, je darovala njegovemu zavodu 75.000 gld. z namenom, da gluhi in nepremožni ljudje vdo-bijo brezplačno taka bobnila. Pisma naj se naslovljajo: Št. 4660, z avod Nicholson »Longcotte«, Guannenburg, London W.